

KULTURUTSKOTTETS UTLÅTANDE 11/2004 rd

Statsrådets utredning med anledning av Europeiska kommissionens vitbok: "Nya insatser för Europas ungdom"

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 15 september 2004 de kompletterande skrivelserna 3 och 4 (OPM 7.9.2004) i ärende E 139/2001 rd till kulturutskottet för eventuella åtgärder.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Emma Kuusi, undervisningsministeriet

- planerare Tuomas Kurttila, delegationen för ungdomsärenden
- planerare Leena Suurpää, Nuorisotutkimusverkosto
- vice ordförande för internationella sektionen Jaakko Weuro, Finlands Ungdomsarbete - Alians rf.

Samband med andra handlingar

Utskottet har tidigare lämnat utlåtande KuUU 1/2002 rd och KuUU 7/2003 rd i saken.

STATSRÅDETS UTREDNING

Förslaget

Den tredje kompletterande skrivelsen

I sitt meddelande lägger kommissionen fram gemensamma mål för ungdomars volontärarbete. Förslaget bygger på medlemsstaternas svar på kommissionens samråd hösten 2003.

I meddelandet definieras följande begrepp:

Volontärarbete är all slags volontärverksamhet. Kännetecken: öppet för alla, obetalt, frivilligt, utbildningsvärde (icke-formellt lärande) och socialt mervärde.

Volontärtjänst ingår i volontärarbete. Kännetecken: bestämd tidsperiod, tydlighet i fråga om mål, innehåll, uppgifter, struktur och ramar, än-

damålsenligt stöd, rättsskydd och social trygghet.

Medborgartjänst är en frivillig tjänst som administreras av staten eller på uppdrag av staten t.ex. på det sociala området eller inom räddningstjänsten.

Civiltjänst är i vissa länder ett alternativ till den obligatoriska militärtjänstgöringen men är inte frivillig.

Enligt meddelandet är målet att utveckla och främja volontärarbetet på alla nivåer och att erkänna det i syfte att främja ungdomars deltagande i ett aktivt medborgarskap och att stärka ungdomars solidaritet. För att målet ska nås föreslås

följande fyra mål med tillhörande handlingslinjer.

Mål 1 - Utveckla ungdomars volontärarbete i syfte att tydliggöra de möjligheter som redan finns och öka deras räckvidd och kvalitet.

Mål 2 - Underlätta för ungdomar att delta i volontärarbete genom att undanröja befintliga hinder.

Mål 3 - Främja volontärarbete i syfte att stärka ungdomars solidaritet och medborgerliga engagemang.

Mål 4 - Erkänna ungdomars volontärarbete i syfte att ge deras personliga färdigheter och samhällsengagemang ökat erkännande.

Den fjärde kompletterande skrivelsen

I meddelandet lägger kommissionen fram gemensamma mål för ungdomsforskning. Förslaget bygger på medlemsstaternas svar på kommissionens samråd hösten 2003.

I meddelandet föreslås följande gemensamma övergripande mål för att öka förståelsen för och kunskaperna om ungdomar:

För att utformningen av politiken ska kunna ske snabbt och effektivt och för att den ska vara långsiktig är det nödvändigt att dels utveckla en enhetlig och relevant kunskapsbas av hög kvalitet, dels förutse framtida behov.

För att målet ska nås föreslås följande mål och handlingslinjer:

Mål 1 - Kartlägga de kunskaper som redan finns när det gäller de prioriterade frågorna på ungdomsområdet (deltagande, information och volontärarbete) och vidta åtgärder för att komplettera och uppdatera och underlätta tillgången till kunskaperna.

Mål 2 - I en andra fas, kartlägga de kunskaper som redan finns när det gäller andra prioriterade frågor på ungdomsområdet och vidta åtgärder för att komplettera och uppdatera och underlätta tillgången till kunskaperna.

Mål 3 - Säkerställa att kunskaperna på ungdomsområdet är jämförbara, relevanta och av hög kvalitet, via lämpliga metoder och hjälpmedel.

Mål 4 - Underlätta och främja utbyte, dialog och nätverk för att synliggöra kunskaperna på ungdomsområdet och förutse framtida behov.

Mekanismer för genomförande och övervakning

Övervakningen och genomförandet av målen bör respektera den nationella behörigheten och ta hänsyn till förhållandena i olika medlemsstater.

a) Medlemsstaterna bör informera kommissionen om de konkreta framsteg som gjorts till följd av genomförandet av det första gemensamma målet i samband med att de inkommer med rapporter om prioriteringarna rörande delaktighet och information till kommissionen senast i slutet av 2005 och rapporten om prioriteringarna rörande volontärarbete senast i slutet av 2006.

I rapporterna ska kommissionen också informeras om de åtgärder som vidtagits för att nå de gemensamma målen 3 och 4.

b) Medlemsstaterna bör informera kommissionen om de konkreta framsteg som gjorts till följd av genomförandet av det andra gemensamma målet senast i slutet av 2008.

Regeringens ståndpunkt

Den tredje kompletterande skrivelsen

Målen i meddelandet är ett steg i rätt riktning. Det är viktigt att främja, utveckla och erkänna volontärarbetet i syfte att stärka solidariteten och det medborgerliga engagemanget.

I handlingslinjerna lyfts åtgärder för att göra volontärarbetet effektivare fram, bl.a. genom ökat utbud. I princip svarar det här inte mot den nordiska synen på volontärarbete. I Finland är det den offentliga förvaltningen som sätter upp en ram för volontärarbetet utan att befatta sig med det egentliga innehållet. Handlingslinjerna bör dras upp med hänsyn till nationella traditioner och förhållanden och de ansvariga ska helst preciseras i det konkreta arbetet.

Hållningen till förslagen i Europeiska volontärtjänsten, som ingår i EU-programmet Ungdom, kommer att preciseras i samband med behandlingen av förslaget till ungdomsprogram.

Den fjärde kompletterande skrivelsen

Finland anser att målen i meddelandet är ett steg i rätt riktning.

Det är viktigt att ungdomsforskningen får en starkare ställning som politiskt beslutsredskap. Ungdomsforskningen bör inte begränsa sig enbart till utvärderingar av redan vidtagna åtgärder, utan den information som ställs fram bör också kunna nyttiggöras i beslutsberedningen. Det kräver närmare kontakter mellan ungdomsforskningen och aktörerna på ungdomsområdet (förvaltningen, ungdomsarbetet, ungdomsorganisationerna, ungdomarna).

Meddelandet lyfter fram EU-programmet Ungdom och hur det kan användas för att främja

ungdomsforskningen. Finland har vissa reservationer beträffande möjligheterna att finansiera annan forskning än sådan som hänför sig till prioriteringarna i vitboken genom EU-programmet Ungdom 2007—2013.

Finland pekar på att det behövs tväradministrativt samarbete också i finansiella frågor och att det ses till att medlemsstaterna har lika möjligheter att bedriva ungdomsforskning med hjälp av EU-finansiering.

I de konkreta handlingslinjerna är det skäl att specificera vem som bär ansvaret och att kritiskt utvärdera omfattningen och behovet av information.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Meddelandena är en fortsättning på kommissionens vitbok "Nya insatser för Europas ungdom" och tar upp ungdomars volontärarbete och ökad förståelse för och ökade kunskaper om ungdomar. De föreslagna åtgärderna går i rätt riktning också om de är mycket generella. Det viktigaste är i alla fall att man på unionsnivå skapar en gemensam ram och ställer upp gemensamma mål för ungdomspolitik. Utskottet framhåller att processen i vitboken spelar en stor roll för ungdomsarbetet i de länder där en nationell ungdomspolitik först byggs upp. Vitboken stöder uppbyggnaden av ett demokratiskt civilsamhälle också utanför unionen, vilket är viktigt för välfärden i Europa. Hos oss bör målen i vitboken få effektivare genomslag i det kommunala beslutsfattandet.

Enligt handlingslinjerna i meddelandena ska volontärarbetet göras effektivare bl.a. genom ökat utbud. Utskottet understryker att den civila samhällsmodellen hos oss utgår från medborgarna själva och verksamhetsidéerna bakom deras sammanslutningar. I Finland sätter den offentliga förvaltningen upp ramarna för volontärverksamhet men befattar sig inte med innehållet.

Också unionen bör definiera sin volontärverksamhet utifrån detta.

Det ska underlättas för ungdomar att delta i volontärarbete genom att befintliga hinder undanröjs. Utskottet instämmer i förslaget. Men det påpekar att det behövs tväradministrativt och gränsöverskridande samarbete för att undanröja olika slag av administrativa och legislativa hinder. Det vore också viktigt att eliminera problemen med unga volontärers situation, t.ex. att arbetet anses likvärdigt med anställning och att hindren för visering och uppehållstillstånd undanröjs.

Ett av målen är att stärka ungdomars solidaritet och medborgerliga engagemang. Utskottet anser att ramen för ungdomars volontärarbete bör sättas upp utifrån ungdomarnas egna utgångspunkter. Ungdomsorganisationerna gör en betydelsefull insats på denna punkt i och med att de tillhandahåller en bred uppsättning verksamheter som ungdomarna kan delta i. Utskottet upprepar sin åsikt som det fört fram i många tidigare sammanhang att det måste anvisas adekvata medel för ungdomsorganisationerna.

Förslagen till gemensamma mål för ökad förståelse för och ökade kunskaper om ungdomar i meddelandena är lovvärda, menar utskottet. Det instämmer i regeringens syn att ungdomsforsk-

ningen bör ges mera rum i det politiska beslutsfattandet. Men det understryker att ungdomsforskningen i högre grad bör ha en föregripande roll. Den kunskap och ökade förståelse som forskningen kan ge bör beaktas redan i beredning och beslut. Målet är att integrera forskarna i olika faser av den ungdomspolitiska processen. Enligt utredning till utskottet har samarbetet mellan olika aktörer i vitboksprocessen, dvs. ungdomsforskningen, ungdomspolitiken och ungdomsorganisationerna och andra professionella ungdomsarbetare, varit intensivt. Men i framtiden kunde en permanent samarbetsstruktur övervägas som garanterar att forskningen nyttiggörs på ett ändamålsenligt sätt både vad gäller de viktigaste ungdomspolitiska temaområdena i unionen och mera generella insatser för att förbättra ungdomarnas villkor i Europa.

Utskottet ser helst att det finns ett tväradministrativt samarbete också i finansiella frågor och att det genom gemenskapsfinansiering ses till att medlemsstaterna har likvärda möjligheter att bedriva ungdomsforskning.

Utskottet uppmärksammar att det finns stora skillnader i ungdomsarbetet lokalt, regionalt och nationellt. I Finland finns det rätt stora variationer t.ex. i vilken roll ungdomsarbetet har och hur det genomförs i kommunerna. Beroende på var ungdomarna är bosatta särbehandlas de vad gäller det kommunala utbudet.

Utlåtande

Kulturutskottet meddelar

*att utskottet omfattar regeringens
ståndpunkt i saken.*

Helsingfors den 19 oktober 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kaarina Dromberg /saml
medl. Esko Ahonen /cent
Sinikka Hurskainen /sd
Tuomo Hänninen /cent
Tatja Karvonen /cent
Minna Lintonen /sd
Kirsi Ojansuu /gröna

Seppo Särkiniemi /cent
Ilkka Taipale /sd
Marja Tiura /saml
Jutta Urpilainen /sd
Raija Vahasalo /saml
Unto Valpas /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Marjo Hakkila.